

מסורת הש"ס

א) סדר עולם פ"י מוספתא דטוטה פ"א ה"ב (א) [מעניט ט"ט א"א] וגי' רבנן עבדן משה מנו רבנן בשבטא דאזר י"א (ד) מגילה ג"ג (ה) [ג"ל] אהם עובדין: (ו) ר"ה י"א. קטוה י"ג: סדר עולם פ"י מוספתא דטוטה פ"א ה"ב ה"ג פסיקתא פ"א פ"א ה"א (ו) [מוספתא פ"א ה"א] (ז) [דברים ג, כה] (ח) [שנין ר"י שמת טו, לה. ושמע פו ע"ב, ורש"י: (י) ר"ה י"א. טי ע"ב, (י) [והקלף כג, יד, (ל) מנחות סח ע"ב, (מ) וגי' היטב סוגיא לקמן ט: אלף מחורבא דמחוקיא: (נ) דתלמי פ"ב א"א], (ס) [ה"פסח"א תלמי דפ"רי, וי"ל בפסוקי: (ע) [שנת ג: (פ) [פסחים ד ע"ב, (ק) [גמלי ד ע"ב, (ר) [קמ"ט ע"ב], (ש) [ר"ה י"א י ע"ב], (ט) [תלמי פ"א מ"א], (א) [וע"ע מוס' פסחים: מ"ד ד"ה ו"ה"ה].

מוסף תוספות

א. כדארמין (יבמות כ.) כ"ג: דהוה רחי עשה דיבום עבדן משה הארסין אלא דגורין ביאה ראשונה אטו רבי שניה. מוס' ט"ן. ב. ובה שאמר יהושע כי בעוד שלשת ימים היינו ברוחי שלשת ימים דכתיב ויהי מקצה שלשת ימים ויברכו השטורים בקרב המתה וכתיב בתריה כי מחר יעשה ה' בקרבכם נפלאות כדכתיב ויהי רוח ה' וירד ומדקאמר מחר משמע דהיינו ע"ד ש'לאחר ג' ימים דמקצה שלשת ימים היינו ברוחי כמו מקץ שבט שנים תעשה שמיטה דשביעית סופה משמטה, וכן פרשי' מים, יהושע בעוד שלשת ימים, כבוד ג' ימים וחרתהב כאן ב' ימים ולאחר מכן לענין משפט שרובע לומר שברביעי עברו, מוס' ט"ן. ג. ואפילו מאן דלית ליה מקצה היום ככולו לענין שלשים של אבלות (מ"ק י"א) מ"מ קליש ליה אבלות ואין כאן עבדות כל כך. מוס' ט"ן. ד. בתוס' ט"ן. כמז. ודלית ליה כשהשלים שלש ונרבע והיינו יובל באמצע שנה שביעית, יובל מוציא ואפי' לא נכנס בשביעית אלא יום אחד כשתל יובל מוציא מיד. (ועי' מהרש"א). ה. שהרי ערלה זו מה שאמר בה איסור עולם דפירוש זה תוך שלש שנקראים ערלה אינם מותרים לגולה ושלאתר שלש לא נאסרו עולם ואין דין ערלה בהם. מיטע"ל. הועץ לא נאסר אפילו בתוך ימי ערלה דכתיב את פריה. רמב"ם. מה שאין כן בחדש. מוס' ה"א. ה"ב. ו. ובכל עניני ערלה קאמר ערלה כוללה עם הערלה ורביעי של היתר לאיסורו ע"י חילול אבל ערלה גופה אתיא אף בשלשה. מוס' ה"א. ו. או להביא פירושים. מוס' פסחים מ: ח. שהאדם הורע קודם לעומר תבואתו אפ"י שנאסרת בחודש וכן הערלה מותר לנטוע אילן שהוא נעשה ערלה. רמב"ם.

האשה נקנית פרק ראשון קידושין לח.

תורה אור השלם

- ובני ישראל אכלו את הקורבן ארבעים שנה עד באם אל ארץ נושבת את הקורבן אכלו עד באם אל קצה ארץ כנען. שמות טו לה
- וקמת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' דברים לד ה
- ויבבר בני ישראל את משה בעברת מואב שולשים יום וחתמו ימי כבי אבל משה: דברים לד ה
- ויקח אהרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' אל יהושע בן נון משרת משה לאמר: דברים לד ה
- יהושע א א משה עבדי מות ועתה קום עבד את ה' הנה אתה וכל העם הזה אל ארץ אשר אנכי נתן לך בני ישראל: דברים לד ה
- ועברו בקרב המדבר וצו את העם לאמר הנינו לכם צידה בי בעוד שלשת ימים אתם עברים את ה' הנה לבוא לקראת את הארץ אשר אנכי נתן לכם לקראת: יהושע א יא
- והעם עלו מן ה' הירדן בעשור לחדש הראשון ויחצו בגלגל בקצה מנורת יהושע ד ט
- ויאמר אליהם בן מואב ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא וכן אמר אלי לא תעבר את ה' הירדן הנה: דברים לא ב
- לא תהיה משפלה וקשר בארץ את מספר ימיך אלא: שמות כג כ

אקרוב עומר והדר אבוב. צירושלמי מקשה למה לא אכלו מזה מחדש ויבא עשה דבערב תאכלו מלות וידחה לא תעשה מחדש ומתוך דאין עשה דקודם הדבור דומה ל"ת דאחר הדבור אי נמי יש לומר דגזירה כוונת ראשון אטו כוונת שני: **ובני ישראל אכלו את הקורבן מ' שנה אי אפשר בו.** וא"ת אמאי לא מפיק ליה כולה מילתא דהיא דכתיב (יהושע ה) וישבות המן ממחרת (ו) הפסח ולא היה עוד לבני ישראל מן אלמנה דעד הפסח הוה להו לישראל ושמא ינחא ליה למידרש מדברי מורה: **עד בואם א"ר ארץ נושבת.** פי' דקונטרס היינו מעבד לירדן ואילך דשבוה מארץ סיחון ועוד עד צואס אל קצה ארץ כנען היינו על שפת הירדן שהוא קצה ארץ כנען והיינו ארץ סיחון ועוד א"ר ארץ נושבת ממזרח למדבר בארד מת משה ופסק מן מלירד (ו) והיו מסתפקין ממון שבבליהם עד ששה עשר בניסן תניא אידך ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה וכי ארבעים שנה אכלו והלא ארבעים שנה חסר שלשים יום אכלו אלא לומר לך עוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן (ו) תניא אידך **בשבועה בארד מת משה ובשבועה בארד נולד מנין שבשבועה בארד מת שנאמר** (וימת שם משה עבד ה' וכתוב **בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום וכתוב ויהי אחרי מות משה עבד ה' וכתוב משה עבדי מת ועתה קום עבור וכתוב** עברו בקרב המדבר וצו את העם לאמר הכינו לכם צידה כי בעוד שלשת ימים (ו) תעברו את הירדן וכתוב (ו) והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון צא מהן שלשים יום ושלשה ימים למפרע הא למדת שבשבועה בארד מת משה ויבא אל היהם בן מואב ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא שאין ת"ל היום מה ת"ל היום (ו) מלמד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש שנאמר (א) **מספר ימיך אמלא תניא ר"ש בן יוחי** אומר שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ ונהוגות בין בארץ בין בחוצה לארץ והוא הדין שינהגו ומה חדש שאין איסורו איסור עולם ואין איסורו איסור הנאה ויש היתר בא"ל כלאים שאיסורן איסור עולם ואיסורן בא"ל והוא הדין לערלה בשתיים (ו) רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כל

לא הוה לריבוי שנתפקו מן המן שצבליהם: אל ארץ נושבת. מעבד הירדן ואילך שהיא חשונה מארץ סיחון ועוד כלאשכחן צמשה שהיא מתאוה ליכנס לה וקרי לה טוביה: קצה ארץ כנען. צערנות מואב ששם מת משה שהיא ארץ האמורי ועל שפת הירדן שהוא קצה כניסת ארץ כנען: חסר שלשים. שנתפקו מעוגות שהוציאו ממצרים לכתיב (שמות טו) ויסעו מאילים ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילים ובין סיני צמשה עשר יום לחדש השני וכתיב בתריה צבצנתו על סיר הבשר וגו' וכתיב (סס) הנני ממטיר לכם לחם אלמנה צמשה עשר בארץ המן התחיל לירד: **ויבאו בני ישראל שלשים יום עמדו בערבות מואב לבני ומשנכחו יהושע להסייע** הכינו להם לדה לדרך ג' ימים ובשלישי עברו את הירדן דכתיב בעוד שלשת ימים וכתיב בעשור לחדש הראשון: **לא שלשים ושלשה למפרע.** והן עשרה דניסן ועשרים וגו' דלדר למפרע והוא שצבנה בלדר ו' ימים עברו ממנו ועשרים ושלשה הרי כ"ט שאלר חסר הוא: **שש מלות.** חדה וערלה וכלאים: **צנניסן לארץ.** שהרי צמדדר לא רצו ולא קצרו ולא נטעו: והוא הדין שינהגו. החדש מפורש זו מושב וקצבר כל מקום שאתם יושבים משמע וערלה וכלאים מק"ו: שאין איסורו איסור עולם. אלא כל ששה עשר בניסן דכתיב (ו) עד עכ"ל: ואין איסורו איסור הנאה. דתלמי (מנחות דף ע"א). קולר לשחת ומכיל לצהמה: **ויש היסר לאיסורו.** וכיום ששה עשר ע"מנו איסורו מותר אם יש עומר קרב: **כלאים שאיסורן איסור עולם.** ורע חטוה ומרען אסורים הגפנים לעולם: **ואסורין צהנאה.** דכתיב (דברים כג) תקדש (ג) לשון הקדש: והוא הדין לערלה צמשים. אף הערלה צאה בק"ו זה צשני הוכחות אע"פ שהשלישי אין זה שאין איסורו איסור עולם מיהו איסור הנאה הוא ואין לו היתר צתוך ימי איסורו: **רבי אלעזר בר"ש.** פליג דלכזוה וקצר דחדש אינו נוהג כח"ל וערלה וכלאים אינו אלא הלכה או דברי סופרים דלקמן: כל

ג' ימים הש"ס

גבי ר"א ב"ר שמעון אומר. פליג על אבוי וכן שנת מ' ע"א: רש"י וכן ואסורין בחוצה וכו' לשון הקדש. אין זה המסקנה לקמן ט ע"ב ו"ה"ע:

מוסף רש"י

אל ארץ נושבת. לאחר שעברו את הירדן (פ"א) שאותה צבצבר עשברו הירדן מיושבת וטובה שאלמר אכניהה לא ואלתה את הארץ הטובה אשר צבער הירדן ומרנוס על טשנת יתבטל ר"ל מיושבת (שמות טו) והיו מסתפקין ממון שבבליהם. שליקטו צבצבה בלדר (יהושע ה) חסר שלוששים יום. שהרי צבצ"י בלדר ידל לטס המן מחילה וצ"ו נניסן פסק שנאמר וישבות המן ממחרת (שמות טו לה). הכינו לכם צידה. כל דבר הירדן לדרך וכל יום למלמה אמר לטס תקן שטס אתה אומר צמחל מן המספקין מן עשבליהם עד ט"ו נניסן וכו'. בעוד שלשת ימים. מקוף שלשת ימים צמחל מן שלש עשרה ימים ואתר מעברו (יהושע ח) מן מואב ועשרים שנה אנכי היום. היום מלא ימי ושנותי ציוס זה תלמי ציוס זה אמות (דברים לא) א' שלשים ושלשה ימים למפרע. היום מלא

שלשים יום כאלו של משה ושלשה ימים שהכינו להם ליה (מגילה ג.) בין מואב ועשרים שנה אנכי היום. היום מלא ימי ושנותי, כדלי הלילה משתפר על המיתה (סו). ימי ושנותי, כדלי הלילה משתפר על המיתה (סו).

דכתיב לא תורע כלאים. רמב"ם. י. דאלמא בהיתר הנאה הדברים אמורים ולא בהיתר מעשה שהוא קודם האיסור. מיטע"ל. כ. ובכורים. מוס' ה"א. ש.